

Výročné ceny a prémie Literárneho fondu za novinársku tvorbu v roku 2010

Prihlásených spolu 104 súťažiacich s 217 príspevkami, z toho:

- kategória publicistika – tlač 23 súťažiacich (50 príspevkov), rozhlas 32 súťažiacich (56 príspevkov), televízia 21 súťažiacich (43 príspevkov)
- kategória spravodajstvo – tlač 3 súťažiaci (18 príspevkov) (7 súťažiacich z toho 4 internetoví), rozhlas 8 súťažiacich (4 príspevky), televízia 9 súťažiacich (14 príspevkov), agentúry 5 súťažiacich (15 príspevkov),
- kategória novinárska fotografia – 7 súťažiacich (17 príspevkov).

Výbor Sekcie pre žurnalistiku a novinársku fotografiu Literárneho fondu udelil na návrh 10 člennej poroty, ktorá pracovala v zložení - Fedor Bartko, Štefan Dlugoliský, Klára Grosmannová, Gabriela Horečná, Gerhard Komora, Marcela Košťálová, Ivan Melicherčík, Ivan Podstupka, Kveta Slobodníková a Kveta Škvarková, Ferdinand Tisovič (predseda).

• Výročné ceny Literárneho fondu za novinársku tvorbu za rok 2010:

- kategória publicistika:

a) tlač:

Milan Čupka – za sériu reportáží Ľudia na okraji záujmu, Pravda

Charakteristika:

Ide o reportáž z Hnúšte (dobré „zaľudnená“, vystupuje v nej veľký počet ľudí) o živote nezamestnaných v Hnúšti. Život v Pentagóne, centre dílerov drog (prináša názory a pohľad na problematiku prostredníctvom obyvateľa, starostu MČ, polície, klubu detí a mládeže). Výpovede niekoľkých politických väzňov a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa vybrali autobusom do Jáchymova, kde boli voľakedy väznení. Autor s nimi cestuje, hovorí a spoločne s nimi prežíva návrat do Jáchymova.

Každú tému dobre „uchopil“ a spracoval. Porota ocenila dobrý výber tém. Autor dokazuje, že zaujímavé možno písať o nezamestnaných, drogovovo závislých aj politicky prenasledovaných. Nie sú to monotónne výpovede jednej osoby, ale na tému sa pozerá z každej strany, uvádza názory pre aj proti. Sám sa ocitá aj na rizikových miestach (Pentagón). Má úžasný pozorovací talent, ktorý vie vhodne skĺbiť po výbere témy s jazykovými prostriedkami. Preto nečudo, že ho porota navrhla na Výročnú cenu Literárneho fondu.

b) rozhlas:

PhDr. Ján Bábik – za rozhlasový dokument Múzy za mrežami, 1. a 2. časť, Slovenský rozhlas

Charakteristika:

Literárny fond dobre investoval, keď poskytol finančnú podporu na vytvorenie tejto relácie, a tým naplnil jedno zo svojich poslání. Neriskoval, lebo Ján Bábik sa úspešne

prezentoval už na predchádzajúcich súťažiach LF. Aj táto relácia potvrdzuje autorovo tvorivé nasadenie, znalosť histórie i literárnej; histórie v nej. Rovnako spoľahlivo a s prehľadom ako s historickými faktami narába aj s výberom literárnych textov a uvádza ich tak, že sú v súlade, navzájom sa dopĺňajú a prehlbujú. Na osudoch spisovateľov z rôznych príčin - zväčša vykonštruovaných - súdených a väznených v päťdesiatych rokoch minulého storočia odhaľuje obludnú tvár ideologického a politického teroru, ktorý pravdu zamieňa za lož, láme charaktery, oberá spoločnosť o intelektuálny predvoj. Relácia upútava témou, obsahom i spôsobom realizácie. Osobitnú autenticitu získava využitím archívnych materiálov Slovenského rozhlasu, kde sa zachovali osobné výpovede známych i menej známych už nežijúcich spisovateľov.

c) televízia:

Andrea Paulínyová – za príspevky Záchranky III., Modlitba pre pokoj v duši, I., II., relácia Paľba, TV Markíza

Charakteristika:

(O „výchovných“ metódach v Detskom domove v Bytči, s prihliadnutím na program Záchranky III. (tender sanitiek za 24 mil. Eur).

Modlitba pre pokoj v duši - priam námet na celovečerný film. Despotická riaditeľka detského domova v Bytči sa kruto správa k deťom. Používa výchovné metódy ako týranie, neadekvátne tresty a ponižovanie. Spolu s psychologičkou sa zatajuje pred reportérkou až smiešne detským spôsobom. Príbeh plný úžasu nad benevolenciou patričného úradu. Po odvysielaní reportáže sa však nečakane dostaví reakcia zo strany podozrievaného vedenia – investigatívna publicistika – hoci aj o dušiach niekoľkých nespravodlivo psychicky týraných detí dosiahla úspech a nápravu. Záchranky- Typicky „paulíniovská“ dôslednosť v postupe za pravdou a odhaľovaní pochybení v tak dôležitom spoločenskom procese ako je pojem „záchranná služba a záchranky“ - každý jej návrat a pokračovanie prináša nové fakty a stanoviská smerom k riešeniu.

- kategória spravodajstvo:

a) tlač:

Jaroslav Vrábel - za sériu článkov Košickí poslanci predali za 78 tisíc €, mali ponuku na dvojnásobok, K mestskému bytu sa podozrivo dostala rodina úradníčky magistrátu, Mestský priestor v centre Košíc získal šéf bytového podniku, denník Košický Korzár

Charakteristika:

Autor presvedčil, že je skúsený investigatívca, predložil tri tematické spravodajské strany (podliehajúce forme a grafike v denníku Korzár), ktoré sa venujú majetkovým kauzám (predaj mestského bytu lacnejšie ako bola jeho ponuka, mestský priestor v centre Košíc získal šéf bytového podniku, mestský byt dostala rodina úradníčky magistrátu). Majstrovsky mapuje situáciu, odhaľuje byrokráciu, rodinkárstvo, protekciu, podvody, vymáha výpovede poslancov, dotknutých osôb, svedkov, susedov, atď. Nič nie je umelo naťahované, budí dojem, že má dostatok ďalších overených argumentov, ktoré potrebuje, pretože ho neraz verejní a štátni činitelia žalujú. Pritom ich neuráža, len kladie uvážlivo fakty (niekedy až vtipne) na papier.

Všetky témy sú veľmi zrozumiteľne a detailne rozpracované, výsostne aktuálne (rozšírená správa, niekoľko krátkych rozhovorov, poznámka).

b) rozhlas – cena nebola udelená

c) televízia:

Ivana Ratkovská – za príspevky Národný výstup na Kriváň, Kamzíky a ich záchrana v Tatrách, Povodeň pod Tatrami, STV

Charakteristika:

Povodeň pod Tatrami - cieľavedomé, emotívne, ale aj vecné svedectvo o ničivej povodni pod Tatrami – ukazujúce v štyroch pohľadoch silu ľudí, bojujúcich s katastrofou – jedna z najpôsobivejších televíznych spravodajských minisérií s postupným vnútorným vývojom.

d) tlačové agentúry – cena nebola udelená

- kategória novinárska fotografia:

Tomáš Benedikovič – za výber fotografií zo seriálu Ekologická katastrofa v Maďarsku, denník SME

Charakteristika:

Do kategórie novinárska fotografia sa prihlásilo sedem autorov, ktorí do nej poslali 16 príspevkov. Porotu milo prekvapila úroveň a kvalita príspevkov. Neopakovala sa situácia z predchádzajúcich rokov, keď „nemala čo vybrať“. Tentoraz sa rozhodovala medzi dobrými a lepšími fotografiami, a to nielen zásluhou témy. Mohla oceniť aj pokročilé fotografické techniky stvárnenia témy. Takmer všetci súťažiaci veľmi dobre zvládli techniku fotografovania, preukázali profesionálne videnie, kompozíciu a ďalšie hodnoty prislúchajúce kvalitnej fotografii.

O víťazovi rozhodla mimoriadna kvalita seriálu Ekologická katastrofa v Maďarsku. Pohotovú, reportážne snímky zo situácie a života občanov postihnutej oblasti. V spracovaní témy išiel do hĺbky ľudských osudov. Opieral sa o veľmi dobré a presvedčivé spracovanie kompozície zo situácií, ktoré priniesla katastrofa. Dominovala pravdivosť dokumentu, práca so svetlom a farbou, kontrast výpovede.

• prémie za novinársku tvorbu za rok 2010:

- kategória publicistika:

a) tlač:

Jozef Čertík – publicistický cyklus Protire(č)nenie, Slovenské pohľady

Kveta Fajčíková – Posledné okamihy krojovanej krásy, SMR – príloha TV OKO,
- Tajomný Attilov hrob, SME

Vladimír Jancura – Prvý námorný kapitán bol z Detvy, Pravda
- Kto vlastne bol Anton Facina, Pravda

- Na strane povstalcov padol aj katolícky kňaz, Pravda

Blanka Stuppacherová – Výhoda protézy? Neoziaba ma noha, Magazín Pravdy,

- Byť mamou je niekedy strašne ťažké, mesačník Dieťa,
- Ako som nevedela, že rodím, mesačník Dieťa

Pavol Vitko – Desať rokov bez otca, dvojmesačník Naše svedectvo

b) rozhlas:

Mgr. Andrea Feciková – Kauza Plagiátorstva v IKEM v Prahe, Rádio Slovensko

PhDr. Beata Panáková, PhD. – Rozprávkové hlasy, Rádio Regina

Mgr. Danuša Reginová – Festival pre deti a ich zvedavých rodičov – Rodinný magazín Rádia Regina Pozvete nás ďalej?,

- Životný príbeh Ukrajinky Svetlany Martiňukovej, relácia Stretnutia, Rádio Regina,
- Starodávne remeslo zvonára, rozhl. Cyklus Po praslici i po meči, relácia Panoráma, Rádio Regina

Ivica Ruttkayová – Nový rok bez Zory,

- Čiernobiely boh,
- Divadlo z krajina Ticha, Slovenský rozhlas

c) televízia:

Matej Neumann – Ja môžem všetko, relácia Lampáreň,

- Policajné kocúrkovo, Lampáreň, TV Markíza (zatiaľ v 2 exemplároch)

Dušan Karolyi – Daňový megapodvod 3, Paľba

- Ako podniká Mikuláš, Paľba, TV Markíza

- **kategória spravodajstvo:**

a) tlač: prémie neudelit'

b) rozhlas:

Jaroslav Barborák – Premiérov strach, Rádiožurnál SRO,

- Privyrábanie ministerky V. Tomanovej – séria, Rádiožurnál, SRO
- Financovanie cirkví – verejnou debatou k odluke? – séria, Rádiožurnál SRO

Ivana Ratkovská – Prvý deň povodňovej vlny priamo v Kežmarku,

- Odrezaní od sveta aj 3 týždne po veľkej vode (2 príspevky), seriál Príbeh na týždeň, Rádio Slovensko, Rádio Regina

c) televízia:

Mgr. Martin Mozer – Bonový kráľ, Noviny, TV JOJ

Richard Bolješik – Pridelovanie trvalých pobytov v záujme republiky, 1., 2., 3.,
Kriminoviny TV JOJ

d) tlačové agentúry:

- prémie neboli udelené

- kategória novinárska fotografia:

Michal Burza – za 2 fotografie zo série Futbal: Slovensko na MS 2010, SITA,
Nový čas

Tomáš Halász – za 2 fotografie zo série Posledné tváre premiéra Fica a fotografiu
Obama a Klaus, TA SR